

Pročelnik Kongregacije za bogoštolje, kardinal Francis Arinze, poslao je predsjednicima biskupskih konferencija dopis datiran 17. 11. 2006. Radi se o ispravku netočnoga prijevoda riječi Pretvorbe vina u sv. Misi, s latinskoga izvornika na narodne jezike. I u sadašnjemu hrvatskom službenom prijevodu stoji netočan izraz: »...Ovo je kalež moje Krvi novoga i vječnoga Saveza koja će se proliti za vas i za sve ljude«, umjesto: »za vas i za mnoge«. Podrobnije obrazloženje i način provedbe ispravka možete pronaći u dokumentu koji ovdje donosimo u cijelosti:

Uzoriti / prečasni gospodine,

Kongregacija za bogoštolje i disciplinu sakramenata je u srpnju 2005. godine, uz pristanak Kongregacije za nauk vjere, pisala svim predsjednicima biskupskih konferencija, kako bi od njih zatražila dobro promišljenu prosudbu prijevoda izraza *pro multis*, prilikom posvete Predragocjene Krvi, na različite narodne jezike. Odgovore biskupskih konferencija proučile su dvije vatikanske kongregacije te je podastrto izvješće Svetome Ocu.

Prema Papinome napatku ova Vam kongregacija sada obznanjuje sljedeće:

1. Tekst s izričajem *pro multis* pripada crkvenoj predaji. U njemu su utvrđene riječi koje se u rimskome obredu Latinske crkve primjenjuju od prvih stoljeća. Tijekom proteklih trideset godina neki su službeno odobreni prijevodi na narodne jezike primjenjivali tumačiteljski izričaj »za sve«, »per tutti« ili izričaj ovome ekvivalentan.

2. Ne postoji nikakva sumnja o valjanosti Misa koje su slavljene sa zakonito odobrenim riječima te su sadržavale izričaj »za sve«, kao što je Kongregacija za bogoštolje već obznanila [godine 1974]. Izričaj »za sve« nesumnjivo stoji u skladu s ispravnim tumačenjem namjere našega Gospodina na način kako je izražena u tome tekstu. Vjerska je dogma da je Krist na križu umro za sve ljude.

3. Ipak, postoji mnogo argumenata koji govore u prilog preciznijega prijevoda tradicionalnoga izričaja *pro multis*:

a) Sinoptička Evanđelja (Mt 26, 28; Mk 14, 24) izričito govore o »mnogima« za koje Gospodin prinosi žrtvu. Ovaj su izričaj različiti bibličari povezali s riječima proroka Izaije [»Sluga moj pravedni opravdat će mnoge«, usp. Iz 53, 11]. U evanđeoskim tekstovima lako je bilo moguće reći »za sve« (tako npr. Lk 12, 41). Ipak, riječi pretvorbe doslovce glase »za mnoge«. Zbog toga su te riječi prevedene na taj način i u suvremenim prijevodima Biblije.

b) Rimski obred je kod pretvorbe vina na latinskome uvijek sadržavao riječi *pro multis*, nikada *pro omnibus* — za sve.

c) Anafore — euharistijske molitve — različitih istočnih obreda, bilo na grčkome, sirijskome, armenskome ili slavenskome jeziku, sadržavaju ekvivalent latinskih riječi *pro multis*.

d) »Za mnoge« jest točan prijevod *pro multis*, a »za sve« predstavlja svojevrsno tumačenje kakvo, pravo uzevši, pripada katehezi.

e) Izraz »za mnoge« otvoren je za uključivanje svakoga čovjeka te svjedoči o činjenici da se ovo spasenje ne događa na mehanički način, bez pristanka ili sudjelovanja pojedinca. Vjernik je, zapravo, pozvan s vjerom prihvatiti dar koji mu je ponuđen i primiti nadnaravni život koji se daje onima koji sudjeluju u tome otajstvu te svjedoče o njemu svojim životom, kako bi bili ubrojani među »mnoge« o kojima ovaj tekst govori.

f) U smislu Upute *Liturgiam authenticam* valja uložiti napore da se u izdanjima na narodnome jeziku točnije drži latinskoga teksta.

4. Stoga se mole biskupske konferencije zemalja u kojima se trenutno upotrebljava izričaj »za sve«, ili njemu ekvivalentan, da u idućoj godini ili dvije godine održe vjernicima potrebne kateheze o toj stvari, kako bi se pripravili na uvođenje točnoga prijevoda izraza *pro multis* na narodni jezik, primjerice »for many«, »per molti« itd. To će se učiniti kod sljedećih prijevoda Rimskoga misala, koje će biskupi i Sveta Stolica odobriti za upotrebu u raznim zemljama.

Izražavajući osobito poštovanje,

u Kristu Vam odani

Francis kardinal Arinze

Pročelnik